

Statlig styrning med kunskap för hälso- och sjukvård och socialtjänst

Redogörelse för arbetet inom Rådet för styrning med kunskap och Huvudmannagruppen under 2022

Förord

Rådet för styrning med kunskap (Rådet), som styrs av förordning (2015:155) om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst, behandlar strategiskt viktiga frågor som bidrar till att rätt kunskap når fram till huvudmän och profession inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. I Rådet ingår tio myndigheter som tillsammans arbetar för att styrningen med kunskap ska vara samordnad, effektiv och behovsanpassad.

Huvudmannagruppen, som består av förtroendevalda från kommuner och regioner, har i sin tur i uppgift att informera Rådet om områden där det finns behov av statlig styrning med kunskap i kommuner och regioner. Enligt förordning (2015:155) ska en redogörelse lämnas till Socialdepartementet senast den 1 mars som beskriver hur Rådet och Huvudmannagruppen fullföljt sina uppgifter under det senaste kalenderåret.

I egenskap av ordförande för Rådet överlämnar jag härmed denna rapport för 2022 och konstaterar att arbetet tagit ytterligare viktiga steg framåt under året.

Olivia Wigzell
Generaldirektör Socialstyrelsen

Innehåll

Förord	2
Rådet för styrning med kunskap	4
En gemensam strategi.....	4
Möten under 2022	5
Genomförda aktiviteter och initiativ verksamhetsåret 2022.....	6
Samverkan kring regelgivningen.....	6
Samverkan mellan myndigheterna	6
Nätverket för kommunikationschefer	6
Nätverket för rättschefer/chefsjurister	7
Nätverket för HR-chefer	7
Samverkan inom Life Science och hälsodata.....	7
Samverkan för bättre samordning av enkätutskick	8
Samverkan för patient- och brukarsamverkan	8
Kunskapsguiden.se.....	9
Huvudmannagruppen	10
Huvudmannagruppens prioriterade områden	10
Arbetet i huvudmannagruppen 2022	10
Nationell samverkan för kunskapsstyrning	11
Partnerskap till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården ...	11
Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten	11
Planering av aktiviteter i Rådet 2023	13

Rådet för styrning med kunskap

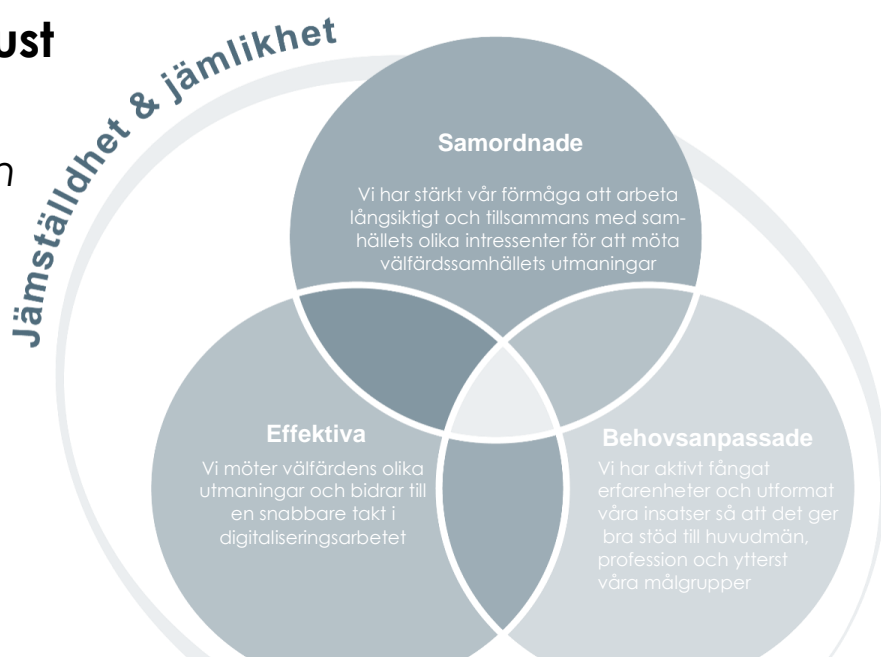
Rådet för statlig styrning med kunskaps syfte är att säkerställa att styrningen med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst som statliga myndigheter ansvarar för utgör ett stöd för huvudmän (regioner och kommuner) och olika professioner vilka har ansvar för att patienter och brukare ges en god vård och insatser av god kvalitet. Rådet följer den övergripande målstruktur som beskrivs i förordning (2015:155). Målstrukturen är uppdelad i tre delmål som samlat ska ge förutsättningar för den statliga styrningen att med kunskap vara samordnad, effektiv och behovsanpassad.

En gemensam strategi

Målstrukturen har legat till grund för den myndighetsgemensamma strategi som Rådet tog fram under 2021, vars mål är att bidra till ett robust välfärdssamhälle till nytta för huvudmän, profession och våra målgrupper. Strategin bygger på den kunskap och erfarenhet som byggts upp sedan Rådet bildades och tar tillvara på myndigheternas olika kunskapsbaser och unika roller. Strategin slår fast att Rådet ska bidra till ökad jämställdhet och jämlikhet och arbetar i linje med Agenda 2030 och de globala målen. Under 2022 har Rådets beredningsgrupp haft i uppgift att stödja genomförandet av strategin.

Vi bidrar till ett robust välfärdssamhälle

Till nytta för huvudmän profession och våra målgrupper



Möten under 2022

Under 2022 har Rådet för styrning med kunskap sammanträtt vid fyra tillfällen. Två av dessa möten har genomförts tillsammans med Huvudmannagruppen vars arbete redogörs för längre fram i denna rapport.

Rådet har under året i enlighet med den myndighetsgemensamma strategin arbetat aktivt för att knyta an till välfärdssamhällets komplexa och långsiktiga utmaningar och bjudit in externa parter att delta i diskussionerna. Exempel på frågor som diskuterats är kriminalitet och normbrytande beteende hos barn och unga, där Polismyndigheten och Skolverket deltog. Ett annat exempel är Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som bjöds in till ett råds-sammanträde för att berätta om myndighetens arbete inom huvudmannagruppens prioriterade områden; kommunal hälso- och sjukvård, folkhälsa och informationshantering. Rådets myndigheter har även tagit fram lägesbilder för huvudmannagruppens prioriterade områden för att beskriva förflyttningen inom respektive prioriterat område från 2018 t.o.m. 2022.

Ytterligare ett område som utvecklats under året är det hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbetet. Frågan har diskuterats vid samtliga rådssammanträden och vid gemensamma möten med huvudmannagruppen bl.a. i form av workshops och föreläsningar med externa experter. Rådets myndigheter har även ställt sig bakom en avsiktsförklaring för en god och jämlik hälsa genom ett stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete 2021–2025.

Rådet har en beredningsgrupp som förbereder underlag till Rådets möten. Denna grupp har sammanträtt 6 gånger under året och utöver förberedelser inför Rådssammanträden har gruppen ansvarat för att utveckla arbetsformerna inom Rådet i enlighet med den gemensamma strategin. Rådet har även ett antal nätverk och arbetsgrupper knutna till sig. Dessa konstellationers verksamhet redogörs för längre fram i denna rapport.

Genomförda aktiviteter och initiativ verksamhetsåret 2022

Samverkan kring regelgivningen

I den gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. (HSLF-FS) kungörs författningar från E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Läke-medelsverket, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen och Tandvårds- och läkemedelsför-månsverket. Under 2022 har 67 författningar kungjorts i författningssam-lingen.

Samverkan mellan myndigheterna

Det finns flera nätverk inom Rådet för styrning med kunskap. Nätverken fun-gerar som plattform för dialog och erfarenhetsutbyte i aktuella frågor för att säkerställa att den statliga styrningen är samordnad, effektiv och behovsan-passad. Under 2022 har följande nätverk funnits inom Rådet för styrning med kunskap; Nätverket för kommunikationschefer, Nätverket för chefsjurister och Nätverket för HR-chefer. Utöver nätverken finns ett antal arbetsgrupper knuta till Rådet. Dessa arbetar med en särskild sakfråga per arbetsgrupp så som; samordning av enkätutskick till kommuner och regioner, Life Science och delning av hälsodata samt patient och brukarsamverkan.

Nätverket för kommunikationschefer

För att öka kunskapen om hur desinformation sprids i syfte att kunna bemöta och hantera desinformationskampanjer på Rådets områden har gemensamma insatser genomförts under 2022 för att höja kompetensen i Rådet. Kommuni-kationscheferna har diskuterat frågan om myndigheters arbete mot desin-formation och Läke-medelsverket, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har delat med sig av sina erfarenheter. Kommunikationschefen på Myndig-heten för psykologiskt försvar har även deltagit vid ett möte och berättat om myndighetens uppdrag och arbete på området i syfte att höja den gemen-samma förmågan på området i gruppen.

Samordning av kommunikationsinsatser angående Rådets gemensamma av-siktsförklaring för ett stärkt hälsofrämjande och förebyggande arbete och myndigheternas deltagande utifrån Sveriges EU-ordförandeskap under 2023 har också diskuterats vid kommunikationschefs-nätverkets möten.

Nätverket för rättschefer/chefsjurister

Samverkan kring praktiska och strategiska frågor avseende regelgivningen och andra gemensamma juridiska frågor sker i ett nätverk för myndigheternas chefsjurister. Nätverket har bl.a. diskuterat och utbytt erfarenheter avseende inrättande av rapporteringskanaler för visselblåsning.

När det gäller regelgivning har nätverket bl.a. diskuterat frågor om kontinuitetsplanering avseende författningsarbete. Vidare har nätverket, vid ett möte med Socialdepartementets rättschef och chefen för Socialdepartementets rättssekretariat, diskuterat bl.a. samarbetsformer och myndigheternas förutsättningar avseende regeringsuppdrag som syftar till att ta fram lagförslag.

Nätverket för HR-chefer

HR-chefsnätverket har under 2022 diskuterat frågor om ledarskap, arbetsmiljö, distansarbete och framtida arbetssätt/arbetsplatser. Nätverket har bl.a. diskuterat personalpolitiska frågor så som anställningsvillkor, lönenivåer och lönerevision men även förändringsledning och organisationsfrågor. Gruppen kommer under 2023 bl.a. diskutera möjligheterna och lämna förslag för kompetensutlåning mellan myndigheterna.

Samverkan inom Life Science och hälsodata

Rådet för styrning med kunskap beslutade i februari 2021 att bilda en gemensam arbetsgrupp för hälsodata. Flera myndigheter arbetar med hälsodata från olika delar av hälso- och sjukvården, från mikrobiell nivå till befolkningsundersökningar, för att följa och förbättra folkhälsan i Sverige, vilket gör det värdefullt att samverka inom Rådet för att dela erfarenheter, slutsatser från analyser, och diskutera vilka utmaningar som finns. Under 2022 har gruppen träffat företrädare för regionerna för att diskutera samverkan med dem och deras nya nationella samverkansgrupp samt identifierat fokusområden om vilka man ska dela information framåt; data om rekvisitionsläkemedel, implementeringen och nytta av primärvårdsregister, hur EHDS-lagstiftningen kan påverka tillgång till hälsodata och vikten av ett vårdgivarregister.

En viktig funktion för arbetsgruppen är att öka kunskapen om varandras arbete samt behov av och tillgång till hälsodata för att utföra respektive myndighets uppdrag. Syftet med samverkan är att identifiera frågor där det finns gemensamma intressen, utmaningar och möjliga synergier av samarbete. En annan viktig funktion är att upparbeta kontakter mellan de ingående myndigheterna för att på ett effektivt sätt kunna hantera olika frågor som dyker upp.

En generell utgångspunkt är att samverka i denna gruppering inte dubblerar annan samverkan som också pågår i olika sammanhang och att samverkan ska stödja myndigheternas egna arbete.

Samverkan för bättre samordning av enkätutskick

Flera av myndigheterna i Rådet skickar ut enkäter till kommuner och regioner. Såväl Rådets huvudmannagrupp som SKR har framfört önskemål om att statliga myndigheter ska bli bättre på att samordna vilka enkäter som de skickar ut. Det finns även önskemål om att myndigheterna bör bli bättre på att samordna sina enkätutskick då det är vanligt att olika myndigheter ställer liknande frågor till kommuner och regioner. Av den anledningen har Rådet inrättat en arbetsgrupp för samordning av enkäter.

Arbetsgruppens övergripande syfte är att undersöka hur myndigheterna inom Rådet kan bli mer samordnade, effektiva och behovsanpassade när det gäller att skicka ut enkäter. Utöver det specifika uppdrag som arbetsgruppen får ska gruppen även fungera som ett forum för utbyte av erfarenheter.

Rådets myndigheters enkätarbete har påverkats av pandemin. Efter en period från mars 2020 till slutet av 2021 då relativt få enkäter skickades ut har 2022 inneburit en återgång till mer ”normala” enkätvolymerna för myndigheterna inom Rådet. Ett stort antal enkätprojekt har startats upp under året och Enkätgruppen har därför haft begränsade möjligheter att fokusera på frågor om framtida samordning av enkätinsamlingar. Under 2022 diskuterade arbetsgruppen förslag på hur man ska kunna dela information om planerade enkätinsamlingar mellan myndigheterna. Arbetsgruppen diskuterade även möjligheten att inkludera ”egna” frågor i andra myndigheters undersökningar och möjligheten att flera myndigheter gemensamt ansvarar för antingen ett begränsat antal frågor i en enkätundersökning, eller för en hel undersökning. Arbetsgruppen kommer under 2023 arbeta tillsammans med Rådets Nätverk för rättschefer/chefsjurister för att belysa de juridiska aspekterna av dessa frågor.

Samverkan för patient- och brukarsamverkan

I samband med att Rådets gemensamma policy för patient- och brukarsamverkan togs fram skapades en myndighetsgemensam arbetsgrupp i frågor som handlar om samverkan med patient- och brukarorganisationer. Under året har gruppen fortsatt haft fokus på fördjupat kunskapsutbyte mellan myndigheterna. Dessutom har man inlett arbetet med ett förslag om gemensam vägledning gällande ersättningar till patienter och brukare. Arbetsgruppen har under året bjudit in flertalet externa aktörer för kunskapsutbyte och samverkan, bland annat Funktionsrätt Sverige, SKR och Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys.

Kunskapsguiden.se

Kunskapsguiden.se är en nationell webbplats med syfte att bidra till kunskapsutveckling inom socialtjänsten och kommunal hälso- och sjukvård. Kunskapsguiden ska underlätta för professionen att använda bästa tillgängliga kunskap från Rådets myndigheter och andra aktörer så som SKR, och Nationell samverkan för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.

Innehållet på Kunskapsguiden är uppbyggt kring områden och teman. Teman ger information om olika ämnen och samlar relevanta publikationer, webbutbildningar, filmer och poddar som kan ge stöd och vägledning och möjlighet att fördjupa sig ytterligare. Webbplatsens besökare hade i december 2022 tillgång till 131 teman som går att filtrera på tio områden: Arbetsmetoder och perspektiv, Barn och unga, Ekonomiskt bistånd, Funktionshinder, God och nära vård, Missbruk och beroende, Psykisk ohälsa, Verksamhetsutveckling, Våld och förtryck, samt Äldre. Flera nya teman publiceras årligen och innehållet i befintliga teman kan byggas på. Under 2022 utökades Kunskapsguiden med 13 nya teman:

- Handläggning av ärenden enligt LVM (Missbruk och beroende), januari
- Främja hälsa och förebygga ohälsa (God och nära vård), mars
- Rehabilitering (God och nära vård), mars
- Förhindra smitta i funktionshinderomsorgen (Funktionshinder), april
- Obesitas (Arbetsmetoder och perspektiv), maj
- Personcentrering (God och nära vård), mars
- Språkstörning (Funktionshinder), maj
- Våld mot barn med funktionsnedsättning (Våld och förtryck), juni
- Uppsökande och förebyggande socialt arbete (Barn och unga), juni
- Styrning och ledning av kommunalt finansierad hälso- och sjukvård (God och nära vård), oktober
- Fast läkarkontakt och vårdkontakt (God och nära vård), september
- Styrning och ledning av kommunalt finansierad hälso- och sjukvård (God och nära vård), november
- Barn och unga i familjer med ekonomiskt bistånd (Barn och unga), december

På Kunskapsguiden når man myndigheternas gemensamma författningssamling avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. (HSLF-FS).

Kunskapsguidens nyhetsbrev når drygt 22 000 prenumeranter och ger uppdaterad information om nya kunskapsstöd och nytt innehåll på webbplatsen. Kunskapsguiden har i snitt cirka 100 000 besökare per månad, som görs av i snitt 65 000 besökare.

Socialstyrelsen finansierar webbplatsen och är ansvarig utgivare.

Huvudmannagruppen

Huvudmannagruppens uppgift är att informera Rådet om områden där huvudmännen har behov av statlig styrning med kunskap samt hur styrningen bör utformas och kommuniceras i kommuner och regioner.

Huvudmannagruppens prioriterade områden

Ledamöterna i Huvudmannagruppen beslutade i början av 2016 om en vision för sitt arbete. Visionen är att varje möte mellan invånare och olika professioner inom hälso- och sjukvård och socialtjänst ska innehålla tillgång till bästa tillgängliga kunskap. En kunskapsbaserad verksamhet kommer därmed att bidra till jämställdhet och en jämlik vård och socialtjänst för alla. Målet för Huvudmannagruppens arbete är att fokusera på faktorer som stärker utvecklingen av en evidensbaserad praktik för en jämlik vård och omsorg. Huvudmannagruppen har 2018 till Rådet framfört behov av att stärka systemet för kunskapsstyrning genom att fokusera på strukturer för kunskapsutveckling och tagit fram ett antal prioriterade områden:

- Den hälso- och sjukvård som finansieras av kommunerna
- Informationshantering som tydligare bidrar till kunskapsutveckling
- Samordnad statlig kunskapsstyrning inom området folkhälsa

Under 2021 lyfte Huvudmannagruppen ytterligare ett område som angeläget nämligen barn och unga som begår eller riskerar att begå kriminella handlingar.

Arbetet i huvudmannagruppen 2022

Under 2022 hölls två möten mellan Rådet och Huvudmannagruppen. Vid mötet i maj deltog, efter önskan från Huvudmannagruppen, även Skolverket och Polismyndigheten och presenterade myndigheternas respektive arbete med att förebygga kriminalitet hos barn och unga.

Vid mötet den 23 november deltog statssekreterarna Minna Ljunggren och Miriam Söderström. Huvudmannagruppen framförde behovet av att fortsätta stärka systemet för att utveckla en evidensbaserad praktik.

Rådet presenterade då lägesbilder som beskrev förflyttningen inom huvudmannagruppens prioriterade områden sedan 2018. Efter presentation och dialog i mindre grupper framkom samsyn om att området kommunal hälso- och sjukvård har lyfts på ett bra sätt genom arbetet i Rådet men att det är svårare att nå framgång inom området ”informationshantering som tydligare bidrar till kunskapsutveckling”. Dessutom genomfördes en dialog om arbetet med ett stärkt främjande och förebyggande arbete. I den dialogen påpekade Huvudmannagruppen behovet av statistik inom området och av stöd för att prioritera rätt insatser.

Nationell samverkan för kunskapsstyrning

För att stärka den nationella kunskapsstyrningen har ett antal myndigheter i Rådet för styrning med kunskap ingått partnerskap med kommuner och regioner. Det finns två partnerskap: Partnerskap till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården och i Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten.

Partnerskap till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården

I partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården ingår Socialstyrelsen, Läkemedelsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV), E-Hälsomyndigheten och Folkhälsomyndigheten tillsammans med Styrgruppen (SKS) för Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård.

Det övergripande målet med partnerskapet är att samverka för en god vård, det vill säga att hälso- och sjukvården är: kunskapsbaserad, säker, individanpassad, jämlik, tillgänglig och effektiv. Partnerskapet arbetar för en gemensam kunskapsstyrning där organisationerna kompletterar varandra och skapar en sammanhängande helhet. Arbetet behövs för att resurserna i hälso- och sjukvården ska användas på bästa sätt och för att bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan hälso- och sjukvårdspersonal och patienter.

Parterna har under 2022 stärkt samarbetet som tydligare ska bidra till en gemensam kunskapsstyrning. Det innebär att regionernas och berörda myndigheters arbete med kunskapsstyrning ska komplettera varandra för att skapa en sammanhängande/sammanhållen och effektiv helhet. Bland annat har partnerskapet på ett mer strukturerat sätt än tidigare samarbetat i verksamhetsplaneringen.

Se bilaga 1 *Årsrapport Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård* för mer information om arbetet under 2022. Bilagan är framtagen av kansliet för Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård och godkänd av den Strategiska styrgruppen.

Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten

Socialstyrelsen ingår tillsammans med Sveriges kommuner och regioner, (SKR) och de regionala samverkan- och stödstrukturerna (RSS) i ett partnerskap, Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänsten. Förutom Socialstyrelsen deltar fem myndigheter från Rådet i Partnerskapet. Det är; E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa,

arbetsliv och välfärd är ett forskningsråd (Forte), Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF), Myndigheten för delaktighet (MFD) och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU). Under året har Myndigheten för delaktighet (MFD) beslutat att avsluta sitt engagemang i Partnerskapet.

Partnerskapets vision är att genom samverkan, dialog och samordning av initiativ bidra till behovsanpassad kunskapsutveckling och stöd till implementering så att bästa tillgängliga kunskap används.

Under 2022 har målet varit att fortsätta identifiera behov, initiera och driva utvecklingsarbete inom prioriterade områden samt stödja de utvecklingsarbeten som pågår i Partnerskapet.

Se bilaga 2 *Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom Socialtjänsten - Verksamhetsberättelse för 2022* för mer information om arbetet under 2022. Bilagan är framtagen av partnerskapets kansli och godkänd av Styrgruppen för Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten.

Planering av aktiviteter i Rådet 2023

Följande aktiviteter planeras under 2023:

Samordnade

- **Utveckla myndighetsgemensam omvärldsanalys**
Gemensam workshop för Rådets myndigheter i februari och som blir startskottet för myndigheternas omvärldsanalyser 2023. Workshopen syftar till att i breda drag beskriva omvärlden inom hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- **Realisera Rådets myndighetsgemensamma strategi**
Rådets beredningsgrupp kommer under 2023 fortsatt fokusera på att följa upp och utveckla samarbetet inom Rådet i enlighet med den gemensamma strategin. Arbetet påbörjas i januari 2023 med en gemensam strategidag.

Behovsanpassade

- **Introducera ny huvudmannagrupp.** Den 30 juni 2023 löper huvudmannagruppens förordnande ut. Rådets kansli planerar därför för att introducera en ny huvudmannagrupp i augusti 2023.

Effektiva

- **Samordna arbetet kring datainsamling och enkätutskick visavi kommuner och regioner.** Arbetsgruppen för samordning av enkäter kommer under 2023 arbeta tillsammans med Rådets nätverk för rättschefer/chefsjurister för att se över möjligheterna till gemensamma enkätutskick.
- **Fortsatt samarbete med de regionala stödstrukturerna, RSS, SKR och Socialstyrelsen** för att stärka en behovsanpassad kunskapsutveckling i socialtjänsten.
- **Fortsatt samarbete med partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård.**

Bilaga 1

Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård

Årsrapport 2022



Förord

I egenskap av ordföranden för Rådet för styrning med kunskap respektive styrgruppen för nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård (SKS) överlämnar vi härmed denna årsrapport för arbetet 2022.

Sex myndigheter i Rådet har tillsammans med regionernas nationella system för kunskapsstyrning utvecklat en modell för långsiktigt samarbete på nationell nivå, Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården. Syftet med partnerskapet är att verka för en nationell gemensam kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård genom att bidra till ökad samverkan, dialog och samordning av initiativ som kan bidra till behovsanpassad kunskapsutveckling samt stöd för implementering och uppföljning.

Stockholm februari 2023

Olivia Wigzell

Generaldirektör Socialstyrelsen och
ordförande i Rådet för styrning med
kunskap

Mats Bojestig

Hälso- och sjukvårdsdirektör i Region
Jönköping och ordförande i
styrgruppen för nationellt system
för kunskapsstyrning hälso- och
sjukvård (SKS)

Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård

Bakgrund

Partnerskap för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård

Sex myndigheter i Rådet har tillsammans med regionernas nationella system för kunskapsstyrning utvecklat en modell för långsiktigt samarbete på nationell nivå, Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården. Partnerskapet bildades 2018 när styrgruppen för kunskapsstyrning i samverkan (SKS) och Rådet för styrning med kunskap (Rådet) enades om att skapa och uttala ett tillitsbaserat partnerskap som modell för långsiktig samverkan på nationell nivå i frågor som rör kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården. De myndigheter som ingår är Läkemedelsverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), Socialstyrelsen, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV), E-hälsomyndigheten och Folkhälsomyndigheten.

Syftet med partnerskapet är att bidra till ökad samverkan, dialog och samordning av initiativ som kan bidra till behovsanpassad kunskapsutveckling samt bättre stöd för implementering och effektivare kunskapsstöd. Vidare är syftet att bidra till att resurserna inom hälso- och sjukvården används på bästa sätt och att bästa möjliga kunskap finns tillgänglig vid varje möte mellan vårdpersonal och patient. Målet är att uppnå en effektiv och jämlik hälso- och sjukvård med hög kvalitet.

Fokus i partnerskapet är att verka för att:

- tydliggöra och kommunicera roller och ansvar mellan parterna
- gemensamt fånga, identifiera och prioritera behov av nationella kunskapsstöd.
- öka behovsanpassningen av nationella kunskapsstöd.
- öka genomslaget av de nationella kunskapsstöd som tas fram inom såväl regionernas nationella struktur för kunskapsstyrning som statliga myndigheter.
- gemensamt stödja en ändamålsenlig uppföljning av hälso- och sjukvården.
- säkerställa att kunskapen används på bästa sätt genom att gemensamt effektivisera formerna för involvering av patient- och professionsföreträdare.
- säkerställa att det finns effektiva och ändamålsenliga kontaktvägar in i och mellan de olika organisationerna.
- säkerställa att det finns ett effektivt och ändamålsenligt samarbete samt tempo i frågor och inom/genom grupper där det är aktuellt.

- Samarbeta kring prioriteringar bland olika insatser och föra en dialog om vilken part som bör göra vad.
- löpande utbyta information om pågående relevanta arbeten och kommande produkter.

Arbetsformen för partnerskapet är genom en samverkansstruktur. Samverkansstrukturen består av en nationell strategisk styrgrupp, en taktisk samordningsgrupp och samverkan på operativ nivå.

- Sex myndigheter samverkar med regionernas nationella system för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård <https://kunskapsstyrningvard.se/>

- Följande myndigheter är aktiva i partnerskapet:

- Läke medelsverket
- Socialstyrelsen
- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
- Tandvårds- och läke medelsförmånsverket (TLV)
- eHälsomyndigheten
- Folkhälsomyndigheten



Organisation

Strategisk styrgrupp

Den strategiska styrgruppen utgörs av SKS och generaldirektörerna från myndigheterna. Ordförandeskapet roterar årligen och under 2022 har regionerna och SKS varit ordförande. Under året har styrgruppen sammanträtt vid tre tillfällen.

Taktisk samordningsgrupp

Den taktiska samordningsgruppen består av representanter som respektive part har nominerat. Den består av personer från regioner och myndigheter så som hälso- och sjukvårdsdirektörer, avdelningschefer samt personer från lednings- och styrningsfunktioner. Taktiska gruppen har informerat och rapporterat tillbaka till styrgruppen. Ordförandeskapet roterar årligen och under 2022 så har myndigheterna och Socialstyrelsen varit ordförande. Under året så har åtta möten hållits varav två tillfällen har varit workshops. Teman har varit att utveckla den gemensamma kunskapsstyrningen och att utveckla varandras roller och mandat i kunskapsstyrningen.

Kansli

Stödfunktionen för regionernas nationella system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård samt Socialstyrelsen svarar för ett kansli för partnerskapet.

Kontaktpersoner

Myndigheterna har utsett kontaktpersoner. Läke medelsverket, SBU, Folkhälsomyndigheten, TLV och E-hälsomyndigheten har utsett en kontaktperson gentemot samtliga programområden och samverkansgrupper medan Socialstyrelsen har utsett en kontaktperson per programområde respektive samverkansgrupp.

Årlig rapportering

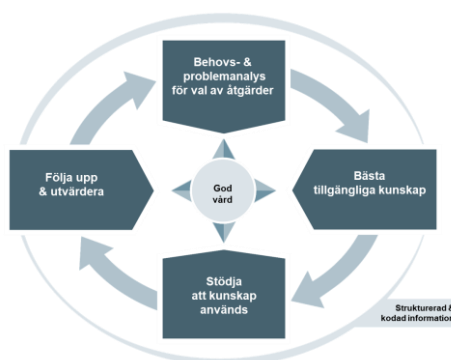
Enligt styr- och ledningsdokumentet ska partnerskapet årligen sammanfatta sina insatser. I november 2022 beslutade den strategiska styrgruppen att på ett mer strukturerat sätt än tidigare och redovisa det gemensamma arbetet i en egen årsrapport.

Årsrapport 2022

Utveckling av regioners och myndigheters samverkan

2021 genomfördes en uppföljning av hur partnerskapet utvecklats sedan dess start 2018. Uppföljningen visade att man inom partnerskapet såg behov av att uppdatera det gemensamma led- och styrdokumentet¹ samt tydliggöra de ingående parternas roller och ansvar. Utvecklingsarbete har pågått under 2022 och den strategiska styrgruppen fattade i november beslut om ett uppdaterat led- och styrningsdokument. Målformuleringen ändrades och har tydliggjort att partnerskapet ska bidra till ”en gemensam kunskapsstyrning”. Med ”en gemensam kunskapsstyrning” menar partnerskapet att regionernas och berörda myndigheters arbete med kunskapsstyrning kompletterar varandra för att skapa en sammanhängande, sammanhållen och effektiv helhet. Styr- och ledningsdokumentet har också förtydligats genom att använda begrepp som att parterna ska ”samarbeta” istället för att ”verka för”.

Ytterligare en efterfrågad åtgärd som utvärderingen lyfte var behovet av att tydliggöra de ingående parternas roller. På Strategiska styrgruppens möte i november föreslogs att ta fram en text som beskriver vad vi avser med en gemensam kunskaps-/styrnings-kedja inklusive att ta fram goda exempel. Ett sådant arbete kommer genomföras 2023.



Stärkt gemensam planering

Taktiska samordningsgruppen beslutade under 2022 om att på ett mer strukturerat sätt än tidigare samarbeta kring verksamhetsplanering. Tydliga instruktioner har tagits fram som utgår ifrån att myndigheternas kontaktpersoner och NPO/NSG ska genomföra avstämningar av planerade insatser och aktiviteter.

Socialstyrelsen och NPO/NSG har haft avstämningar under hösten 2022. Syftet var att tidigt fånga in vilka behov som finns av olika insatser och att ha en samsyn kring kommande insatser. Alla dialoger har dokumenterats och sammanställts. På taktiska gruppens möte i december så diskuterades områden som exempelvis kvinnosjukdomar och förlossning, rehabilitering, palliativ vård och levnadsvanor där båda parter har aktiviteter planerade och där

¹ <https://kunskapsstyrningvard.se/download/18.5f94e9591811657edb88bfc0/1655110041137/Partnerskapet-styr-och%20ledningsdokument-2022-03-29.pdf>

partnerskapet behöver följa dessa områden fortsatt under året. Övriga myndigheter har haft i kontakt i frågor som är aktuella för båda parter. Arbetet fortsätter och kommer att utvecklas vidare under 2023.

Gemensam kommunikation

Lärandeträff – Tre goda exempel

I oktober uppträdde företrädare från regionerna och Socialstyrelsen på en lärandeträff med cirka 300 deltagare. Deltagarna bestod av medarbetare från regionerna och olika nationella grupperingar inom regionernas nationella system för kunskapsstyrning. På mötet presenterades samarbetet partnerskapet och målet med ”en gemensam kunskapsstyrning”. Myndigheter och nationella programområden/samverkansgrupper och dess arbetsgrupper (NAG) som har jobbat nära varandra inom flera områden. På lärandeträffen presenterades tre exempel på samarbeten mellan Socialstyrelsen och de nationella programområdena för endokrina sjukdomar, hjärta-kärlsjukdomar och tandvård.



Foto: Åsa Welin

Hjärta/kärl

Samarbetet mellan Socialstyrelsen och NPO hjärt- och kärlsjukdomar har ett nära samarbete men det finns några erfarenheter att ta med sig från 2022. Ett exempel är att NPO har bistått Socialstyrelsen med namn på representanter från området till det bedömningsmöte som låg till grund för beslut om revidering av riktlinjerna. Ett annat exempel är att Socialstyrelsen tillsammans med NPO och SBU hade en gemensam monter på Kardiovaskulära vårmötet 2022 under rubriken ”En gemensam kunskapsstyrning”.

I kontakt med professionerna och vartefter revideringsarbetet pågick, ifrågasattes relevansen av Socialstyrelsens nationella riktlinjer inom området. Detta utifrån att NPO nyligen hade tagit fram flera vårdprogram, riktlinjer, personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp samt att klinisknära europeiska riktlinjer nyligen publicerats. I dialog med NPO beslutade Socialstyrelsen att göra en paus i revideringsarbetet och istället göra en utvärdering för att följa utvecklingen mot en jämlik vård inom hjärt-kärlområdet. Det material som Socialstyrelsen redan tagit fram, överlämnades till NPO för fortsatt förvaltning. En lärdom är att det inom partnerskapet behöver tydliggöras vem som gör vad och i vilken ordning som olika kunskapsunderlag ska tas fram. En annan lärdom är vikten av löpande dialoger för att stämma av vad som är på gång inom respektive organisation och om det innebär att någon aktivitet behöver skjutas på eller tidigareläggas.

Obesitas

Under arbetet med nationella riktlinjer för vård vid obesitas så har samarbetet via partnerskapet fungerat väl. När det gäller barn med obesitas så startades en nationell arbetsgrupp (NAG) för att ta fram ett vårdprogram strax efter att riktlinjearbetet påbörjats. Socialstyrelsen hade därför kontinuerlig kontakt med NAG för att synkronisera arbetet. Dessutom var några av myndigheternas anlitade experter även med i NAG:en.

Vad beträffar vuxna med obesitas så hade Socialstyrelsen även en tidig kontakt med NPO endokrina sjukdomar, som beslutade att avvakta med att tillätta en NAG tills att riktlinjerna publicerats. Efter att riktlinjerna är publicerade har dialogen fortsatt och NPO startar nu en NAG för området.



Foto: Bildarkivet.se

Tandvård

Samarbetet mellan parterna har fungerat väl i arbetet med de nationella riktlinjerna för tandvård, där NPO tandvård och Socialstyrelsen har haft en kontinuerlig kontakt under hela arbetets gång. Under 2021-2022 har samarbetet främst kretsat kring att göra en gap-analys för att kartlägga dagens praxis i förhållande till riktlinjernas rekommendationer, de sjukvårdregionala seminarier som anordnades efter publiceringen av 2021 års version av riktlinjerna, samt kring implementering av de nationella riktlinjerna.

Webbplatsen

På webbplatsen kunskapsstyrningvard.se² beskrivs partnerskapets uppdrag, struktur och vilka personer som representerar styrgrupp och taktisk grupp. Här publiceras även gemensamma dokument. På webbplatsen publicerades under hösten en kortfilm där partnerskapets syfte och mål presenteras i form av en dialog mellan Olivia Wigzell, generaldirektör Socialstyrelsen och ordförande i Rådet för styrning med kunskap och Mats Bojestig, hälso- och sjukvårdsdirektör i Region Jönköping och ordförande i styrgruppen för nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård (SKS).

² <https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/omkunskapsstyrning/partnerskapmedmyndigheter.56210.html>

Samverkansområden under 2022

Stöd till nationella utvecklingsarbeten om digitalisering

Inom ramen för partnerskapets fokusområde digitalisering av kunskapsstöd har ett pilotområde genomförts. Socialstyrelsen tillsammans med nationellt programområde för kvinnosjukdomar och förlossning och Inera, har initierat ett pilotarbete om hur Socialstyrelsens kunskapsstöd kan föras över till regionernas digitala plattform Nationellt kliniskt kunskapsstöd³ (NKK). Syftet är att nå en ökad effektivitet i överföringen och därmed också implementeringen av nya kunskapsstöd hos vårdens professioner. Målen för piloten är dels att överföra Socialstyrelsens kunskapsstöd gällande vulvodyni till NKK, dels att beskriva arbetsprocessen och de svårigheter och lösningar som identifieras på vägen. Piloten kommer att slutrapporteras under 2023.



Foto: nationelltklinisktkunskapsstod.se

Nationell expertgrupp för horisontella prioriteringar

Den nationella arbetsgruppen för horisontella prioriteringar fortsätter sitt arbete och har rapporterat på taktiska samordningsgruppens möten under året. Arbetsgruppen fokuserar på att ta fram en modell som primärt fokuserar på den horisontella prioriteringen av nationella initiativ till ordnat införande i relation till regionala förutsättningar. Under året har expertgruppen sammanträtt vid nio tillfällen och har även haft möten med referensgruppen för tjänstepersoner för diskussion kring ett material om svårighetsgrad. Hösten 2022 påbörjades arbetet med expertgruppens rapport och de konkreta förslag som planeras kommer att presenteras under 2023.

³ <https://nationelltklinisktkunskapsstod.se/>

Utveckla samverkan om kunskapsstöd

I överenskommelsen⁴ mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) avseende personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp så finns det skrivningar om att säkerhetsställa en sammanhängande kunskapsstyrning och att vårdförloppen ska utgå från tillförlitliga och aktuella kunskapsstöd från myndigheter. Finns det nationella riktlinjer inom ett aktuellt område så bör de vara styrande.

Det är viktigt att riktlinjer och andra kunskapsunderlag såsom exempelvis personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp är samstämmiga. Partnerskapet tillsatte 2020 en arbetsgrupp med representation från Socialstyrelsen, regionernas stödfunktion på SKR samt den nationella samverkansgruppen metoder för kunskapsstöd för att beskriva och vidareutveckla hur myndighetens och regionernas kunskapsstöd ska hänga samman.

Under 2021 publicerade arbetsgruppen en vägledning⁵ som är en första ansats att beskriva hur befintliga typer av kunskapsstöd som innehåller rekommendationer ifrån Nationellt system för kunskapsstyrning samt hos Socialstyrelsen hänger samman. I korthet innehåller vägledningen beskrivningar av:

- vilka kunskapsstöd med rekommendationer som finns inom Nationellt system för kunskapsstyrning och Socialstyrelsen samt vad som skiljer dem åt.
- hur befintliga kunskapsstöd av hög kvalitet kan utgöra basen då nya kunskapsstöd ska arbetas fram i andra format.
- att olika kunskapsstöd har olika primära mottagare och kan på det sättet komplettera varandra.

Som ett komplement till vägledningen har även en instruktion tagits fram för hur myndigheterna och regionernas kunskapsstyrningssystem gemensamt och strukturerat kan verksamhetsplanera tillsammans. Denna användes för verksamhetsplaneringen 2023 och fokuserade på hur Nationella programområden (NPO) och myndigheternas kontaktpersoner skulle samarbeta. Syftet med instruktionen är att tidigt kunna fånga in behov av kunskapsstöd och tillsammans diskutera hur det ska hänga samman och vem som gör vad. Arbetet fortsätter och kommer att utvecklas vidare 2023.

Patient- och brukarmedverkan

Medan vårdprofessionerna har vetenskaplig expertis om sjukdomar och behandlingar, har patienterna och brukarna kunskap om sina egna resurser och förmågor, samt kraft att bidra. Patient- och brukarmedverkan behövs på både individ-, verksamhets- och systemnivå. När patienter, brukare, närstående och patientföreningar har möjlighet att bidra ger det bättre underlag för att skapa god service och kvalitet.

⁴ https://skr.se/download/18.eb74a4a17f44902bce37f95/1646647818714/Overenskommelse_Sammanhallen_jamlik_och_saker_vard_2022.pdf

⁵ <https://kunskapsstyrningvard.se/download/18.888036617b192361ee84ee1/1629704441410/Vagledning-kunskapsstod-2021-05-17.pdf>

För att ge goda förutsättningar för en aktiv patient- och brukarmedverkan finns såväl hos myndigheterna som i regionernas kunskapsstyrningssystem både strukturer och verktyg för en aktiv patientsamverkan inom olika insatsområden. Rådet för styrning med kunskaps nätverk för patient- och brukarmedverkan och regionernas kunskapsstyrning för patientmedverkan träffas regelbundet för att byta erfarenheter och i möjligaste mån samverka kring rutiner och arbetssätt för en tydlig och samstämmig samverkan med patient- och brukarföreningar.



Foto: Scandinav

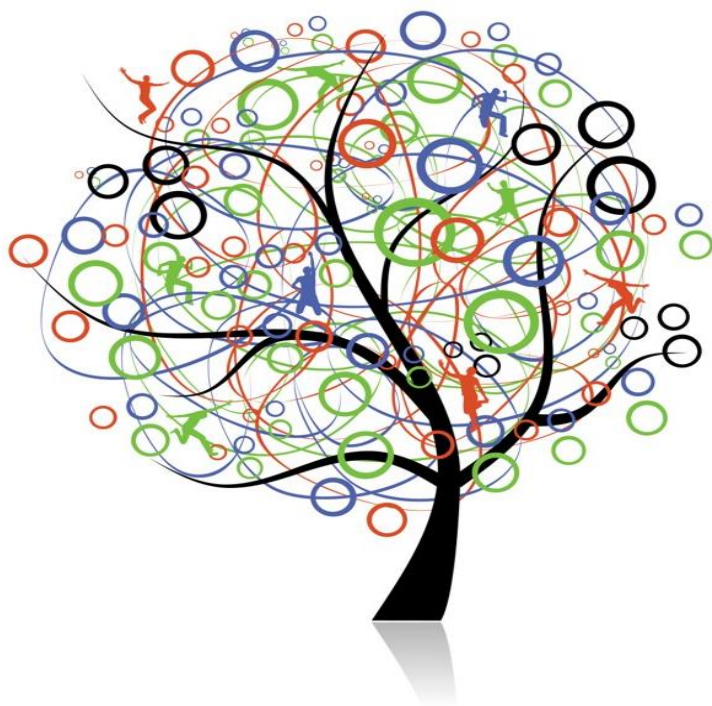
En gemensam rutin för förfrågan om experter

Under året har en gemensam rutin tagits fram då myndigheter och regioner har kommit överens om att samordna förfrågningar av experter till olika uppdrag. Förfrågningarna bör ske via Nationella programområden, NPO och Nationella samverkansgrupper, NSG och kontakterna sker via myndighetens kontaktpersoner.

Bilaga 2

Partnerskapet – till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänsten

Verksamhetsberättelse för 2022



Verksamhetsberättelse 2022

Styrgruppen för Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning i socialtjänsten avger härmed följande berättelse över Partnerskapets verksamhet under perioden 1 januari 2022–31 december 2022.

Styrgruppen består av följande personer:

Representant för det nationella nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer, RSS:

- Emelie Printz, strategisk samordnare, Social välfärd Gävleborg

Representant för Socialstyrelsen:

- Beatrice Hopstadius, tf. avdelningschef, Avdelningen för Kunskapsstyrning för socialtjänsten

Representant från Sveriges kommuner och regioner, SKR:

- Mari Forslund, sektionschef, Avdelningen för vård och omsorg, Sektionen för kvalitet och uppföljning

Styrgruppen fastställer verksamhetsberättelsen genom beslut på ordinarie styrgruppsmöte.

1 Sammanfattning

Under 2022 har målet varit att fortsätta att i samverkan identifiera behov, initiera och driva utvecklingsarbete på områden som parterna prioriterat samt att stödja de utvecklingsarbeten som pågår i Partnerskapet.

Arbetet under året har skett i fyra parallella spår:

- 1) Dialogmöten: Två möten med parterna (RSS, Sos och SKR) där fokus varit: i) information om pågående arbete och dialog om ett förslag på en ny samverkanspilot, ii) årsmötet för att planera inriktning och verksamhet 2023.
- 2) Samverkanspiloter: Arbeta i så kallade samverkanspiloter där vi undersöker möjligheter att lösa de behov/problem som identifierats och tagits emot i Partnerskapet. Samverkanspiloter arbetar med gapanalyser och förstudier.
- 3) Prioriterade samverkansområden: Arbeta i gemensamma utvecklingsprojekt som prioriterats långsiktigt av parterna.
- 4) Inom ramen för konceptet Yrkesresan har Partnerskapet tilldelats rollen att vara stöd för genomförandet av förstudier.

PÅGÅENDE SAMVERKANSPILOTER

Tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd och missbruk

Samverkan mellan RSS, Socialstyrelsen, SBU och SKR för att skapa mer kunskap om hur olika former av tidigare insatser kan användas inom myndighetsutövning för ekonomiskt bistånd och missbruk.

Stöd för implementering av kunskapsstöd med rekommenderade insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott hos barn och unga

Under året har Partnerskapet tagit fram en plan för stöd till att förbättra förutsättningar för att implementera det kunskapsstöd med rekommendationer som är framtaget av Socialstyrelsen "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott. Kunskapsstöd med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år". En arbetsgrupp med representanter från Socialstyrelsen, SKR och RSS fick uppdraget att ta fram planen. I denna för året nya samverkanspilot sker samverkan mellan RSS, Socialstyrelsen och SKR som bidrar utifrån sina olika roller för att genomföra ett antal beskrivna aktiviteter under nästkommande år. Ett antal RSS har tillsammans med kommuner från sina län tackat ja till att medverka i samverkanspiloten och där ta del av aktiviteterna.

PÅGÅENDE PRIORITERADE SAMVERKANSOMRÅDEN

Individbaserad systematisk uppföljning

Samverkan mellan Socialstyrelsen, RSS och SKR i syfte att stärka den regionala nivåns kapacitet och förmåga att stötta lokala verksamheter med individbaserad systematisk uppföljning. Fokuserar på att ta fram och fortsätta utveckla de olika stöd som identifierades som behov under samverkanspiloten.

Kommunalt finansierad hälso- och sjukvård

Samverkan mellan Socialstyrelsen, RSS och SKR i syfte att stödja genomförandet av åtgärdsplanen med sju utvecklingsområden inom kommunal hälso- och sjukvård som togs fram av samverkanspiloten och som integrerats med Socialstyrelsens stöd till omställningen till god och nära vård.

Yrkesresan

Partnerskapets roll inom Yrkesresan är att vara arena för att genomföra förstudier av nya områden för yrkesresor, vara garant för ett långvarigt och hållbart samarbete mellan aktörer som medverkar och vid behov bidra i utvecklingsarbetet samt i kvalitetssäkring och också vara arena för dialog och samverkan kring pågående utveckling och förvaltning.

2 Om Partnerskapet

VISION

Genom samverkan, dialog och samordning av initiativ bidrar Partnerskapet till behovsanpassad kunskapsutveckling och stöd för implementering så att bästa tillgängliga kunskap används.

BAKGRUND

Enligt regeringens och SKR:s överenskommelse för år 2016 skulle SKR, Socialstyrelsen och de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) i samverkan med andra centrala aktörer ta fram en modell för att säkerställa långsiktig samverkan mellan olika aktörer på olika samhällsnivåer. Aktörerna har olika ansvar med samma mål att bidra till kunskapsutveckling och stöd för evidensbaserad praktik i socialtjänsten. Gemensamt föreslog parterna ett arbete i form av ett Partnerskap – "Partnerskapet för samverkan mellan nationell nivå och de regionala samverkans- och stödstrukturerna till stöd för kunskapsutveckling i socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård". Under 2019 fattade styrgruppen beslut om att förtydliga Partnerskapets inriktning mot socialtjänsten – "Partnerskapet för stöd till kunskapsstyrning inom socialtjänsten". I planen för överenskommelsen listades följande uppgifter för Partnerskapet:

- 1) Samråda om socialtjänstens behov av kunskapsutveckling utifrån de dialoger som skett mellan Rådet för styrning med kunskap och Huvudmannagruppen samt i Nationella samverkansgruppen för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S).
- 2) Utifrån ovanstående skapa en samlad bild av behovet av kunskapsutveckling.
- 3) Tydliggöra vilken befintlig kunskap som finns att förmedla från nationell nivå utifrån ovanstående behov.
- 4) Analysera och diskutera hur olika delar av den önskade kunskapsutvecklingen (gapet mellan den kunskap som finns och används och

önskat läge) hanteras bäst: lokalt, regionalt eller nationellt och av vilken nationell aktör.

- 5) Initiera och genomföra gemensamma utvecklingsarbeten i olika former.
- 6) Vara en mottagare för lovande exempel på lokal kunskapsutveckling.
- 7) Kommunicera Partnerskapets arbete och resultatet av det.
- 8) Genomföra uppföljning av Partnerskapets aktiviteter och resultat av dem.

Ytterligare en punkt har tillkommit på initiativ från styrgruppen under 2018:

- 9) Att samverka med nationellt system för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård

Partnerskapet arbetar på flera olika sätt för att lösa dessa uppgifter, var för sig och tillsammans. Utifrån uppgifterna ovan arbetar vi på följande sätt: Vi samråder om behov genom att föreslå och diskutera nya områden för Samverkanspiloter där vi tillsätter strategiska och/eller operativa arbetsgrupper (punkt 1). I samverkanspiloten arbetar man sedan med att skapa en samlad bild av behovet (punkt 2) genom att göra en gedigen problemanalys samt att därefter göra en gapanalys (punkt 3) för att identifiera vilken kunskap som redan finns i relation till behovet. Den strategiska gruppen som leder arbetet i samverkanspiloten stämmer sedan av med alla parter på ett dialogmöte där man föreslår och diskuterar hur arbetet bör bedrivas framåt (punkt 4). Om samverkan framåt bedöms som fortsatt viktigt för att lösa problemet initieras ett gemensamt utvecklingsarbete som ett prioriterat samverkansområde (punkt 5).

Det finns också möjlighet att som part i Partnerskapet föreslå att undersöka förutsättningar för nationell spridning av ett lokalt framtaget arbetssätt eller en metod (punkt 6). Även i detta fall tillsätts en samverkanspilot och en strategisk grupp för att undersöka behovet av detta samt vilka förutsättningar som finns för att genomföra och sedan också förvalta detta nationellt. Vid behov tillsätter den strategiska gruppen en eller flera operativa grupper för att genomföra aktiviteter.

Arbetet i samverkanspiloter som beskrivs senare illustrerar olika sätt att närma sig dessa uppgifter där vi prövar att arbeta och efter hand analyserar vilka processer som är framgångsrika.

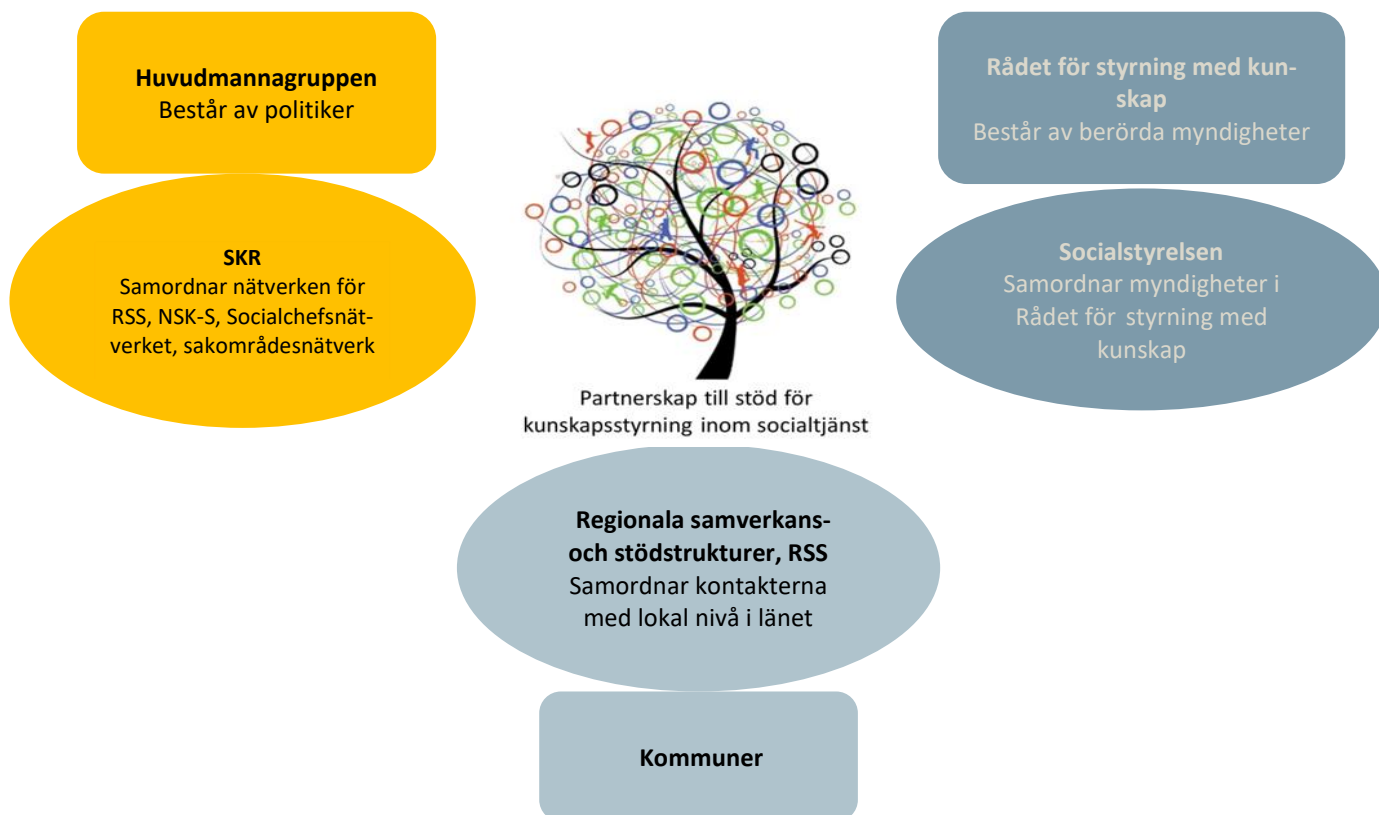
Kunskapsguiden är den främsta kommunikationskanalen för att sprida resultatet av Partnerskapets aktiviteter (punkt 7). Där finns också information om Partnerskapet och kontaktuppgifter till alla parter.

Under 2022 har vi samverkat med Regionernas System för Kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård främst inom ramen för det prioriterade samverkansområdet "Kommunalt finansierad hälso- och sjukvård" samt genom samverkan med företrädare för kansliet för Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård (punkt 9).

PARTERNA

De parter som ingår i Partnerskapet är de Regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS), Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt Socialstyrelsen (Sos). För Partnerskapets aktiviteter och dialoger samordnar varje RSS sitt läns kommuner, SKR samordnar flera nätverk med experter i sakfrågor på

nationell nivå samt Huvudmannagruppen och Sos samordnar de andra myndigheterna i Rådet för styrning med kunskap.



3 Mål 2022

1. Att vi har säkerställt en långsiktig samverkan mellan relevanta aktörer som inom ramen för sina olika uppdrag fortsätter att bidra i Partnerskapet.
2. Att Partnerskapet är förankrat internt hos respektive part.
3. Att starta en samverkanspilot för att utforska hur parterna i Partnerskapet kan utforska och utveckla området stöd till implementering

MÅLUPPFYLLELSE

Mål 1: Säkerställa långsiktig samverkan

Målet är i huvudsak uppfyllt, två RSS:er har inte undertecknat. I december 2022 fanns 24 undertecknade styr- och ledningsdokument.

Följande har undertecknat:

- Kommunal utveckling Region Jönköpings län
- Regionalt stöd socialtjänst och vård, Sörmland
- Region Västerbotten, enheten för näringsliv och samhällsbyggnad
- Enheten för hälsa och välfärd Region Dalarna
- Östergötlands Kommuner
- Fyrbodals kommunalförbund
- Skaraborgs kommunalförbund
- Göteborgsregionens kommunalförbund GR
- Region Jämtland/Härjedalen
- Socialtjänstens samverkans- och stödstruktur Kommunförbundet Västernorrland
- Boråsregionen
- Skånes kommunalförbund
- Sveriges kommuner och regioner, avdelningen för vård och omsorg
- Socialstyrelsen, avdelningen Kunskapsstyrning för socialtjänsten
- Region Kronoberg
- Region Värmland
- Region Örebro län
- Norrbottens kommuner
- Region Gotland
- Regionförbundet i Kalmar län
- Region Västmanland
- Stockholms regionala samverkans- och stödstrukturer
- Region Gävleborg
- Region Uppsala

Följande har meddelat att de avser att underteckna och deltar i Partnerskapet aktiviteter:

- Region Blekinge

Följande län har inte svarat om de avser att underteckna:

- Region Halland

Partnerskapet har också ett etablerat samarbete med relevanta myndigheter, som samordnas av Socialstyrelsen genom Rådet för styrning med kunskap. Dessa myndigheter medverkar och bidrar på samma villkor som parterna, men har inte tillfrågats om att skriva under styr- och ledningsdokument.

Nationella myndigheter som medverkar, förutom Socialstyrelsen:

- Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
- Folkhälsomyndigheten (Fhm)
- E-hälsomyndigheten (Ehm)
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
- Myndigheten för familjerätt och föräldrastöd (MFoF)

Följande myndighet har under året meddelat att de avslutar sitt engagemang i Partnerskapet:

- Myndigheten för delaktighet (MfD)

Mål 2: Partnerskapet är förankrat internt hos respektive part

Målet är i huvudsak uppnått.

Partnerskapet organiserar samverkan mellan många stora organisationer vilket gör detta till ett mål som ständigt blir aktuellt. Kansliet för Partnerskapet som består av medarbetare från SKR och Socialstyrelsen arbetar kontinuerligt med förankring på olika sätt:

- Kansliet har introduktioner med nya representanter och finns till hand vid behov för interna dialoger hos parterna.
- En särskild arbetsgrupp för myndighetsrepresentanter träffas regelbundet för att föra dialoger inför Partnerskapets möten.
- För att få ännu mer lokal förankring har Partnerskapet knutit till sig en grupp med representanter från lokal nivå (socialchefer) som i Partnerskapet representerar kommungruppen i Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten. Arbetsgruppen och kansliet ansvarar tillsammans för att återföra Partnerskapets dialoger och resultat till nätverket.
- Kommunikationsmaterial tas fram som ett stöd till alla representanter som kan använda detta för att återföra dialoger och resultat till sina hemorganisationer
- En film som visar hur olika aktörer samverkar för en kunskapsbaserad socialtjänst för socialtjänsten har tagits fram i samverkan mellan Socialstyrelsen och SKR. Filmen visar Partnerskapets roll i kunskapsstyrningen för socialtjänsten.

Mål 3: Att starta en samverkanspilot för att undersöka hur parterna i Partnerskapet kan utforska och utveckla sitt arbete på området stöd till implementering

Målet är uppnått. Under året har Partnerskapet tagit fram en plan för stöd till att förbättra förutsättningar för att implementera ett kunskapsstöd och de rekommendationer som ges där. Det gäller Socialstyrelsens kunskapsstöd "Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott Kunskapsstöd med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6–17 år".

Alla kommuner har via sin regionala samverkans- och stödstruktur fått ett erbjudande om att medverka i ett paket av aktiviteter som arrangeras inom ramen för Partnerskapet. RSS, SKR och Socialstyrelsen medverkar och ansvarar för olika aktiviteter. Aktiviteterna syftar till att höja kunskapen om insatserna i kunskapsstödet samt de bärande principerna i modellen "Risk-Metod-Mottaglighet". Partnerskapet kommer att följa arbetet samt dokumentera kommunernas erfarenheter för att dra lärdom och kunna använda i framtida implementeringsarbeten.

Mer information finns att läsa nedan, under avsnitt 6 – samverkanspiloter.

4 Arbetssätt

NEDAN BESKRIVS DE ARBETSSÄTT SOM FINNS INOM PARTNERSKAPET.

DIALOG – FÖR ATT IDENTIFIERA OCH PRIORITERA BEHOV

I planen som togs fram för arbetet med Partnerskapet (Samverkansmodell för långsiktig kunskapsutveckling), samt i styr- och ledningsdokumentet för Partnerskapet föreslås att Partnerskapets parter ska träffas tre gånger per år och att ett av dessa möten ska vara ett årsmöte. På årsmötet 2019 beslutades att istället ses två gånger per år, men att istället ha längre möten vid dessa tillfällen. På årsmötet 2019 beslutades också att testa en ny form för erfarenhetsutbyte och lärande i form av kunskapsseminarium.

Inför varje dialogmöte finns möjlighet att ge förslag på nya områden där man identifierat behov av samverkan inom Partnerskapet. Alla parter kan lyfta in nya frågor. Mötena består av representanter för alla tre parter. Under 2022 har följande möten genomförts: 16/3, samt 27/10 som också var årsmötet.

SAMVERKANSPILOTER, PRIORITERADE SAMVERKANSOMRÅDEN OCH FÖRSTUDIER FÖR NYA YRKESRESOR

Samverkanspilot:

En samverkanspilot i Partnerskapet startas när ett någon av parterna lyft in ett behov eller en fråga på ett område som parterna vill samlas kring. Som stöd för arbetet i samverkan finns en processbeskrivning.

Samverkanspiloten ska resultera i förslag på utvecklingsinsatser samt svar på om det krävs fortsatt samverkan eller samordning inom ramen för Partnerskapet.

Prioriterat samverkansområde:

När en samverkanspilot visar att det finns ett fortsatt behov av samverkan eller samordning samt lämnar förslag på utvecklingsinsatser som Partnerskapet godkänner blir det ett prioriterat samverkansområde. Det betyder att Partnerskapet kommer att prioritera området långsiktigt.

Förstudier i konceptet Yrkesresan

Partnerskapet stödjer genomförandet av förstudier i konceptet Yrkesresan. Förstudien ska undersöka förutsättningar och behov av nationell gemensam introduktion och kompetensutveckling inom områden i socialtjänsten och landa i ett beslutsunderlag till den nationella styrgruppen för Yrkesresan. Partnerskapet har tagit fram ett genomförandestöd för arbetet samt bidrar med resurser i arbetet.

5 Samverkanspiloter

Under 2022 har arbete i Samverkanspiloter bedrivits inom följande områden:

- Tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd och missbruk
- Stöd för implementering av kunskapsstöd med rekommenderade insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott hos barn och unga

Nedan följer en sammanfattning av arbetet:

SAMVERKANSPILLOT TIDIGT STÖD INOM EKONOMISKT BISTÅND OCH MISSBRUK

Bakgrund/problembeskrivning:

Socialtjänstens chefer i Stockholm uppmärksammade behovet av att ha bättre kunskap om verksamma arbetsätt i förebyggande arbete/tidigt stöd. De insatser som ges är oftast gjorda för problem som redan har uppstått och inte som förebyggande/tidiga, vilket avspeglas i sig i de kunskapsstöd som finns. Av delbetänkandet "Ju förr desto bättre" (SoU 2018:32) framgår att "en socialtjänst som förhindrar eller motverkar sociala problem och social utestängning innebär något mer än att socialtjänsten erbjuder enstaka förebyggande insatser. I stället handlar det om att utveckla ett nytt arbetsätt och om att integrera ett förebyggande perspektiv."

Samverkanspiloten har pågått sedan 2019. Följande aktiviteter har genomförts inom ramen för arbetet:

Skriftliga sammanställningar av befintlig kunskap om verksamma arbetsätt:

- Rapport i tre delar som beskriver erfarenheter från verksamheter om arbetsätt/metoder för tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd respektive missbruk publicerades av Stockholm stad 2020
- En systematisk översikt på forskning om tidiga insatser för ekonomiskt bistånd publicerades av Göteborgsregionen i februari 2022
- Utifrån SBU:s översikter om missbruk och beroende ombads myndigheten att synliggöra insatser och kärnkomponenter för tidiga insatser om missbruk.

Utifrån dessa sammanställningar beslutade Partnerskapet att utveckla samverkanspiloten enligt nedan:

Syfte:

Syftet med i samverkanspiloten "Tidigt stöd" är att skapa mer kunskap om hur olika former av tidiga insatser kan användas inom myndighetsutövning för ekonomiskt bistånd och missbruk.

Mål:

Målet med samverkanspiloten är att beslutsfattare inom socialtjänsten ska få stöd att utveckla verksamheten från specialiserade insatser till mer tidigt stöd.

Delmål för arbetet 2022 och 2023:

Att i mindre skala pröva olika arbetsätt i några verksamheter för att öka den gemensamma kunskapen om hur arbetsätt/ kärnkomponenter utifrån ovanstående sammanställningar fungerar i praktiken inom ekonomiskt bistånd respektive missbruk.

Strukturen för lärandet består av individbaserad systematisk uppföljning och genombrottsmodellen – se nedan. Arbetsätten prövas och erfarenheterna dokumenteras lokalt men på ett likartat sätt i alla projekten. Det sker genom systematisk dokumentation både lokalt och på gemensamma nationella lärandeseminarier. På det sättet kan lärandet bli användbart för verksamheter, för RSS och nationellt.

EBP:s tre delar används

1. en liten kärna av kunskap
2. flera socialarbetares reflektioner om hur stegen används och tas emot,
3. brukarperspektivet: brukare deltar genom att deras önskemål efterfrågar samt deras erfarenheter av stegen.

I den strategiska gruppen ingår:

- SKR
- Socialstyrelsen
- Göteborgsregionen
- SBU

I den operativa gruppen ingår:

- Göteborgsregionen via FoU i väst med kommunerna Kungälv och Härjedalen
- Fyrbodalen med kommunerna Munkedal och Lysekil

Genomförda aktiviteter 2022:

Rekrytering av kommuner genomfördes genom att Partnerskapets representanter för RSS i november 2021 skickade ut informationsbrev om samverkanspiloten till kommunerna. Följande kommuner visade intresse för att delta: Härjedalen, Kungälv, Lysekil och Munkedal. RSS:erna Göteborgsregionen och Fyrbodalen blev regionala processledare. Experter på ekonomiskt bistånd och missbruk från Göteborgsregionen, SBU och Socialstyrelsen tillfrågades om deltagande i de nationella träffarna och som stöd under arbetets gång.

Aktiviteter i kommunerna under 2022 har varit följande:

- Alla fyra kommuner har i lägre eller högre grad kartlagt sina målgrupper.
- En kommun har genomfört en kartläggning av klienter både på ekonomiskt bistånd och på vuxenheten. Tillsammans med arbetsmarknadsenhet, skola och insatsgrupp analyseras resultaten. Experter på missbruk och beroende från SBU och ekonomiskt bistånd från FoU i Väst medverkar också i analysarbetet. Syftet är att få en bild av klienternas behov och se om insatserna motsvarar behoven.
- I tre kommuner ska enheterna för ekonomiskt bistånd använda screeninginstrument för att tidigare upptäcka riskbruk och psykisk ohälsa.
- I en kommun har en brukarundersökning genomförts med personer med lång erfarenhet av missbruk. Frågor om vad socialtjänsten behöver göra för att tidigare stödja personer med missbruksproblem ställdes. Utifrån svaren ska vuxenheten ta fram former för att vara mer utåtriktad i sin information både om missbruk och om vilket stöd som personer med missbruksproblem kan få och var.

Stödande aktiviteter i Partnerskapet under 2022 har varit följande:

- 21 april 2022: Introduktionsmöte med deltagande RSS:er/kommuner.
- Presentation av kunskapssammanställningarna om ekonomiskt bistånd och missbruk med verksamma arbetssätt och kärnkomponenter. Introduktion av upplägget.
- 19 maj, 6 oktober samt 1 december 2022: Lärandeseminarier med deltagande RSS:er/kommuner. Utifrån kommunernas behov formuleras mål, planering av uppföljning och vilka mått som ska användas för att följa upp och mäta resultat. Tid för eget arbete tillsammans med verksamheternas respektive processledare i respektive RSS/kommun ingick liksom möjlighet att ställa frågor till experterna i mindre grupper kring temana ekonomiskt bistånd och missbruk.
- Mellan lärandeseminarier har Partnerskapets kansli haft två kommunvisa avstämningar med alla kommuner och två avstämningar med RSS-representanterna i Göteborgsregionen och Fyrbodal.

Lärdomar:

- Flera kommuner beskriver vikten av samverkan mellan ekonomiskt bistånd och vuxenheten.
- Personalomsättning och chefsbyten har påverkat farten, förankring och riktning på de lokala projekten
- Alla kommuner påtalar tidsbrist som ett hinder för arbetet.

IMPLEMENTERING AV SOCIALSTYRELSENS KUNSKAPSSTÖD OM INSATSER FÖR ATT MOTVERKA NORMBRYTANDE BETEENDE OCH ÅTERFALL I BROTT HOS BARN OCH UNGA

Bakgrund

Socialstyrelsen har tagit fram ett kunskapsstöd med rekommendationer, som baseras på ett gediget vetenskapligt underlag. Kunskapsstödet Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende och återfall i brott, med rekommendationer för socialtjänstens arbete med barn 6-17 år publicerades av Socialstyrelsen i slutet av 2021.

Kunskapsstödet innehåller kunskap och praktiskt stöd i arbetet med att välja, planera och följa upp insatser i enskilda ärenden. Det innehåller också stöd för matchnings-processen, det vill säga när man ska matcha individens – barnets/föräldrarnas - behov med specifik insats. Dessutom innehåller kunskapsstödet sex stycken nationella rekommendationer av insatser för socialtjänstens arbete med målgruppen. De rekommenderade insatserna exemplifieras med ett antal namngivna metoder. Principerna om risk, behov och mottaglighet (RBM) ligger till grund för kunskapsstödet i sin helhet.

Under arbetet med kunskapsstödet framkom ett tydligt behov om stöd för implementering. Huvudmannagruppen, som består av politiska företrädare från kommun och region, har identifierat området som är aktuellt i kunskapsstödet som viktigt och prioriterat samt att kommunerna får stöd att använda den kunskap som finns.

Mot denna bakgrund tog Socialstyrelsen, SKR och RSS under våren 2022 ett gemensamt beslut om att ta fram en plan för en samverkanspilot inom ramen för Partnerskapet med fokus på att stödja kommunerna att använda

kunskapen och de rekommenderade insatserna. En arbetsgrupp med representanter från Socialstyrelsen, SKR och RSS fick uppdraget att ta fram planen. Samverkanspiloten har lagts upp med syfte att nå många kommuner, med aktiviteter som berör flera olika roller inom kommunerna. Tanken är att kommunerna genom att medverka i dessa aktiviteter får stöd i flera steg. Från grundläggande kännedom om kunskapsstödet innehåll och de metoder som exemplifieras i rekommendationerna, till mer djuplodad kunskap och praktiskt stöd för att förbättra förutsättningar för implementering.

Mål och syfte med samverkanspiloten

Målet är att fler barn ska kunna erbjudas vetenskapligt utvärderade insatser med påvisat gynnsamma effekter avseende minskat normbrytande beteende och kriminalitet.

Syftet med samverkanspiloten är att förbättra förutsättningarna för kommunerna att kunna implementera och använda kunskapen i kunskapsstödet i praktiken samt på sikt någon eller några av de rekommenderade insatserna. Ytterligare ett syfte är att följa upp och ta med sig erfarenheter gällande samverkanspilotens process och genomförande, för att på så vis kunna utveckla arbetet framöver gällande stöd till implementering av kunskapsstöd.

Aktiviteter 2022:

- Förankring på gemensamt möte mellan nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer samt Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten.
- Dialog om förslaget på Partnerskapets dialogmöte i april.
- En arbetsgrupp bestående av representanter från Socialstyrelsen, SKR, RSS Jönköpings län, RSS Uppsala län, Stockholm stad samt Göteborgsregionen tog på uppdrag av Partnerskapet fram en plan för arbetet.
- Planen förankrades med det nationella nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer i september.
- Ett erbjudande om att medverka i samverkanspiloten skickades till kommunerna via RSS i oktober.
- Dialog om planen på Partnerskapets möte i oktober.
- Strategisk grupp med representanter för alla partner formerades i november.

66 kommuner och 10 stadsdelar i två större städer samt 14 RSS kommer att medverka i samverkanspiloten.

I strategisk grupp ingår:

- Annika Öquist, enhetschef Socialstyrelsen
- Johanna Kumlin, enhetschef Socialstyrelsen
- Mari Forslund, sektionschef SKR
- Tanja Mårtensson, avdelningschef Region Dalarna
- Thomas Jonsland, utredare Socialstyrelsen - föredragande

I operativ grupp ingår:

- Thomas Jonsland, Socialstyrelsen
- Elisabeth Sjöström, Socialstyrelsen
- Helena Wiklund, SKR
- Kontaktpersoner i följande RSS
 - Blekinge län
 - Dalarna
 - Gävleborg
 - Göteborgsregionen
 - Jönköping
 - Kalmar
 - Kronoberg
 - Skaraborg
 - Stockholm
 - Sörmland
 - Uppsala
 - Västernorrland
 - Västmanland
 - Örebro

6 Prioriterade samverkansområden

2022 har arbete bedrivits inom prioriterade samverkansområden:

- Samordning och utveckling av det nationella stödet för individbaserad systematisk uppföljning
- Samordning och utveckling av det nationella stödet för den kommunala hälso- och sjukvården.
- Genomförandet av förstudier i konceptet Yrkesresan.

Nedan följer sammanfattningar av arbetet:

STÖD TILL INDIVIDBASERAD SYSTEMATISK UPPFÖLJNING

Bakgrund/problembeskrivning:

- Fokus på evidensbaserad praktik i socialtjänst har tydliggjort behovet av ökad lokal kunskapsutveckling.
- Många aktörer efterlyser stöd till individbaserad systematisk uppföljning i syfte att utveckla lokal kunskap.
- Socialstyrelsen och SKR hade redan före Partnerskapet inlett goda samarbeten kring individbaserad systematisk uppföljning.
- Stöd för individbaserad systematisk uppföljning från såväl nationell till regional nivå, som från regional till lokal nivå, behöver fortsatt utvecklas och förstärkas.
- Förslaget till ny socialtjänstlag, i vilken det skrivs in att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, understryker ytterligare behovet av individbaserad systematisk uppföljning och kunskapsutveckling.

Syfte med samverkan i Partnerskapet:



Regionala
samverkans- och
stödstukturer



Socialstyrelsen



Sveriges
Kommuner
och Regioner

Syftet är att utveckla utformningen av det nationella stödet, för att stärka den regionala nivåns förmåga att stödja den lokala nivåns kapacitet, att med individbaserad systematisk uppföljning utveckla sin verksamhet.

Detta behöver göras i dialog med den regionala nivån, som kan fånga upp behov och förankra med den lokala nivån så att stöden kommer till nytta.

Mål med arbetet:

- Fler av de regionala stödfunktionerna kan stödja kommuner som vill bedriva lokal individbaserad systematisk uppföljning för att få kunskapsunderlag för verksamhetsutveckling
- Bättre lokal och regional kompetens/resurser kring uppföljning
- Ökad kompetens kring uppföljning kan bidra till bättre upphandling och utformning av verksamhetssystem som stödjer och underlättar uppföljning
- Nationell nivå kan lättare finna pågående arbete med individbaserad systematisk uppföljning och följa upp vissa sådana för ökad nationell kunskap

I den strategiska gruppen ingår:

- Sirpa Virtanen, chef för socialtjänstens samverkans- och stödstrukturer, Kommunförbundet Västernorrland
- Anna Gund, föreståndare FoU Valfärd Värmland
- Emelie Printz, strategisk samordnare, Social välfärd Gävleborg (från november)
- Johanna Kumlin, enhetschef, Socialstyrelsen
- Mia Ledwith, samordnare, SKR

I den operativa gruppen ingår:

- Daniel Örnberg, utvecklingsledare, FoU Socialtjänst, Region Västerbotten
- Anna Jakobsson Lund, utvecklingsamordnare, Kommunförbundet Västernorrland
- Madeleine Andersson, projektkoordinator och utredare, FoU Valfärd Värmland (under våren)
- Karin Tillberg Mattsson, FoU välfärd, Region Gävleborg (från november)
- Jenny Nybom, Socialstyrelsen
- Eva-Britt Lönnback-Yilma, Socialstyrelsen
- Malin Michael, handläggare, SKR
- Cecilia Karlström, handläggare, SKR (från mars)

Nätverket för regionalt stöd till uppföljning och analys som SKR samordnar, har fungerat som referensgrupp för de ISU-stöd som utvecklats inom ramen för Partnerskapet. Nätverket har ISU-stödet i Partnerskapet som en stående punkt vid nätverksträffarna fyra ggr om året, dit även Socialstyrelsen bjuds in

för medverkan, och har bidragit stort i arbetet genom att lyfta behov och komma med input vid utvecklingen av nya stöd.

Genomförda och planerade aktiviteter 2022:

Det gemensamma arbetet i Partnerskapet har fokuserats på fyra områden, inom vilka följande aktiviteter har genomförts.

- Två exempel på individbaserad uppföljning har publicerats på Kunskapsguiden – ett om social samvaro i Tierp och ett om boendestöd i Kalmar.
- Fyra webinarier har arrangerats under året. Tema för webinarierna har varit hur individinformation i socialtjänstens verksamhetssystem kan användas för uppföljning, hur RSS:er kan stötta kommuner i ISU-arbetet, hur ISU kan bidra till en mer jämställd socialtjänst samt vilken betydelse ledarskapet har i arbetet med ISU. Intresset har varit högt för alla webinarier, med mellan ca 200-400 deltagare. Vissa delar och presentationer kommer att textas och läggas ut på Kunskapsguiden.
- Ett särskilt fokus har lagts på stöd till uppföljning inom funktionshinderområdet och äldreomsorgen, där parterna tillsammans har genomfört en utbildning i individbaserad systematisk uppföljning med koppling till IBIC. Intresset har varit stort även där, med över 200 intresseanmälningar. Då alla inte kunde erbjudas plats till höstens utbildning, kommer den att erbjudas igen till våren.
- Ett område som det ofta önskas stöd inom är hur information i verksamhetssystem både kan användas och hämtas ut för uppföljning på ett bättre sätt. Utöver det webinarium som genomfördes (beskrivs ovan) har VUS-gruppen (arbetsgrupp kopplad till fokusområdet verksamhetssystem som underlättar uppföljning) konstaterat ett behov av klagöranden kring hur olika produkter och kunskapsstöd som handlar om dokumentation och uppföljning hänger ihop med varandra och i relation till ISU. Vilka produkter ger socialtjänsten information om vilka termer som kan användas gemensamt och vilka produkter kan ge stöd i att använda variabler för uppföljning? Hur överlappar och samverkar dessa? Försök ska göras att beskriva detta på ett tillgängligt sätt. Till sist har också ett forskningsprojekt om upphandling av verksamhetssystem (som stödjer kunskapsutveckling) initierats på Mittuniversitetet och fått medel.

Lärdomar:

- De framtagna stöden till ISU har oftast en generisk karaktär, d.v.s. så här kan en verksamhet planera och arbeta med ISU för att få kunskap oavsett sakområde. Vi ser ett behov av att kompetens om ISU behöver vässas hos de som kan "sitt" verksamhetsområde. Stöden kan behöva anpassas utifrån verksamhetsområde då kompetensen behöver finnas i linjen och på sikt bli en del av det reguljära kvalitetsarbetet.
- När en verksamhet vill börja med ISU kan det ibland bli utmanande, beroende på att flera olika kompetenser krävs. För verksamheten kan det

vara svårt att förklara kontext, syfte och nytta med ISU för olika funktioner/roller inom verksamheten. IT-personal behöver involveras kring tekniska stöd, ledning kring att efterfråga lokal kunskap (utifrån ISU). Utifrån detta planeras bl.a. ett webinarium kring politikens roll och ansvar i att efterfråga lokal kunskap som en del i att nå en kunskapsbaserad socialtjänst.

PRIORITERAT SAMVERKANSOMRÅDE – KOMMUNALT FINANSIERAD HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Bakgrund/problembeskrivning:

Kommunerna svarar för hälso- och sjukvård för många av de sköraste patienterna. Det gäller främst äldre och multisjuka och personer med stora funktionsnedsättningar. Många av dessa patienter har komplexa hälsoproblem. Flertalet patienter får vården i sitt ordinarie boende.

Socialstyrelsen har tagit fram en åtgärdsplan tillsammans med företrädare för RSS i samverkanspiloten för kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. Planen började implementeras i samverkan med SKR och RSS under 2019. Sedan 2020 har arbetet med åtgärdsplanen integrerats med Socialstyrelsens stöd till omställningen till god och nära vård. Därmed har större fokus lagts på stöd till samverkan mellan kommuner och regioner.

Syfte och mål:

Mål: Personer med kommunal hälso- och sjukvård ska få en god vård och omsorg.

Syfte: Den strategiska gruppen ska stödja samverkan mellan RSS, SKR och Socialstyrelsen så att det nationella stödet till kommunalt finansierad hälso- och sjukvård utgår från behov och förutsättningar i verksamheterna, främjar en effektiv resursanvändning och en god vård för patienterna i kommunalt finansierad hälso- och sjukvård.

I strategisk grupp ingår:

- RSS/Region Jämtland Härjedalen
- RSS/Göteborgsregionen
- RSS/Kommunal utveckling Jönköpings län
- RSS/Region Sörmland
- RSS/Region Örebro län
- Sveriges kommuner och regioner
- Socialstyrelsen

Genomförda aktiviteter 2022:

Arbetet med att genomföra åtgärdsplanen för kommunalt finansierad hälso- och sjukvård har fortsatt under 2022. Nedan lyfts några exempel på insatser som genomförts under året.

1. Beskrivning av de regler som styr den kommunala hälso- och sjukvården
Upphävande av föreskrifter och allmänna råd för att förenkla tillämpningen av gällande bestämmelser.
2. Stöd till samverkan genom kunskap om avtal och sätt att organisera verksamheten

En förstudie genomfördes 2020. Under 2021 har arbetet fokuserats på stöd till samverkan vid utskrivning från slutenvård. En workshop genomfördes i november 2021. Under 2022 har ett resultat av arbetet publicerats på Kunskapsguiden.

Urval för stärkt informationsutbyte i samband med utskrivning från sjukhus - Kunskapsguiden

3. Synliggöra kommunal hälso- och sjukvård i beskrivningarna av hälso- och sjukvården

Inom uppdraget att följa god och nära vård har nyckeltal och indikatorer tagits fram för att beskriva utvecklingen i vården med data för kommuner, regioner och nationellt. Ett urval av indikatorer finns tillgängliga att ladda ner i form av diagram för önskad kommun.

4. Stöd till att utveckla mål och nyckeltal för en god kommunal hälso- och sjukvård

Arbetet med att ta fram ett stöd till kommuner att utveckla mål och nyckeltal för att styra och leda mot en kommunal hälso- och sjukvård av god kvalitet genomförs i flera steg. Arbetet genomförs i samarbete med EU-kommissionen och RSS/partnerskapet. Inledningsvis gjordes fokusintervjuer med några kommuner i Sverige. Under 2022 har ett ramverk utvecklats med exempel på hur ledningarna kan arbeta med mål och nyckeltal för strategisk styrning av kommunal hälso- och sjukvård. Bakgrundsrapporter med internationella erfarenheter styrning och ledning av motsvarande verksamheter har sammanställts. Ramverket och bakgrundsrapporter finns publicerade på Kunskapsguiden.se

5. Kunskapsstöd för omvårdnad, prevention, rehabilitering m.m.

Kunskapsstöd för hälso- och sjukvård i hemmet är under utveckling 2022.

6. Effektiva metoder i kommunal hälso- och sjukvård, bl.a. med stöd av NR

Under 2022 har en webbutbildning tagits fram om kommunalt finansierad hälso- och sjukvård och hur kunskapsstyrningen är organiserad. Utbildningen finns på Socialstyrelsens utbildningsportal.

7. Stöd till kompetensutveckling

Under 2022 har en utbildning om undernäring publicerats tillsammans med en uppdaterad föreskrift för att stödja arbetet.

Workshop

Förutom ovanstående så genomfördes i september en workshop där Partnerskapet bjöd in representanter för olika nationella nätverk och grupperingar in för att stämma av och vid behov revidera åtgärdsplanen. Följande bjöds in till workshoppen:

- Nätverk för äldre och kommunal hälso- och sjukvård
- Nätverk för funktionshinderfrågor
- MAS/MAR gruppering
- Nationella primärvårdsrådet
- NPO Psykisk hälsa
- NPO Äldres hälsa

Vid workshoppen presenterades arbetet med åtgärdsplanen. Resultatet från workshoppen visar att områdena fortfarande är angelägna utvecklingsområden och förslag på nya aktiviteter inom ramen för de olika områdena togs emot.

Lärdomar

Den kommunala hälso- och sjukvården behöver även fortsättningsvis lyftas särskilt, samt samverka inom kommunen.

Gruppen med LSS-insatser som behöver kommunal hälso- och sjukvård växer vilket också behöver avspeglas i gruppens arbete.

PRIORITERAT SAMVERKANSOMRÅDE - YRKESRESAN

Bakgrund

Partnerskapet arbetade under 2019 och 2020 för att undersöka förutsättningarna för gemensamma introduktions- och kompetensutvecklingsprogram för medarbetare i socialtjänsten, efter ett koncept som utvecklats av Göteborgsregionen inom barn och unga. Samordnande part för det arbetet har varit SKR. I november 2020 gick ett erbjudande om att ansluta sig till Yrkesresan ut till alla Sveriges kommuner. I erbjudandet ingick fem Yrkesresor som skulle tas fram och förvaltas under en sjuårsperiod. När det stod klart att projektet skulle gå att genomföra och att tillräckligt många kommuner ville vara med och finansiera utvecklingen gick också en enkät ut till anslutna kommuner där de fick möjlighet att prioritera inom vilka områden det fanns störst kompetensutvecklingsbehov och behov av en yrkesresa. I dagsläget är det 92% av landets kommuner som anslutit sig till Yrkesresan.

Samtidigt skapades en projektorganisation för arbetet där SKR blev projektägare. Organisationsmodellen bygger på SKR som nationell samordnare, RSS som producent av innehåll för enskilda resor och som ansvariga för regional genomförande, Adda som ansvarar för att tillhandahålla lärplattormen samt Socialstyrelsen som bidrar i både ledning och styrning och utveckling av innehåll. En nationell styrgrupp tillsattes där parterna i Partnerskapet finns representerade tillsammans med företrädare från lokal nivå och Adda, som tillhandahåller lärplattormen. Partnerskapets fortsatta roll definierades enligt följande:

- stöd för att genomföra förstudier av nya områden för Yrkesresor
- vara garant för ett långvarigt och hållbart samarbete för att aktörer som medverkar bidrar vid behov i utvecklingsarbetet samt i kvalitets-säkring
- vara en arena för dialog och samverkan kring pågående utveckling och förvaltning.

Partnerskapet har tagit fram ett genomförandestöd för genomförande av förstudierna i form av en rapportmall och ett planeringsstöd. Rapportmallen tydliggör vilka frågor som behöver besvaras inom förstudien samt vägleder hur ansvarig RSS kan ta reda på svaren. Planeringsstödet ger stöd för genomförande och planering av arbetet.

I resultatet från enkäten till kommunerna som nämns ovan var det tydligt att funktionshinderområdet var högt prioriterat, både inom myndighetsutövning och utförarverksamhet. Även myndighetsutövning inom missbruksområdet och äldreomsorgens utförarverksamhet prioriterades.

Syfte med förstudierna:

Syftet med förstudierna är att undersöka förutsättningar och behov av en yrkesresa inom det undersökta området.

Mål:

Målet med förstudierna är att ta fram ett beslutsunderlag till den nationella styrgruppen för Yrkesresan inför beslut om att utveckla nya Yrkesresor.

Genomförda aktiviteter 2022:

1. Förstudie om funktionshinderområdet, utförare och myndighetsutövning färdigställdes under 2022

Samordnande part: RSS Västernorrland.

Den nationella styrgruppen fattade den 23 februari 2022 följande beslut med utgångspunkt i förstudiens förslag:

- Att producera två yrkesresor inom funktionshinderområdet; en för myndighetsutövande personal och en för personal i utförarverksamheter. Innehållet i de två yrkesresorna kan delvis vara gemensamt
- Att producera resorna i två etapper som inleds 2022 med Yrkesresan Funktionshinder för personal i utförarverksamheter
- RSS i Västernorrland får ett nationellt uppdrag att producera och förvalta Yrkesresan Funktionshinder för personal i utförarverksamheter

I strategisk gruppen har följande ingått:

- Magnus Wallinder, enhetschef Socialstyrelsen
- Anna Thomson, samordnare funktionshinderfrågor SKR
- Sirpa Virtanen, chef FoU Västernorrland
- Maria Holknekt, projektledare FoU Västernorrland

I operativa gruppen har följande ingått:

- Maria Holknekt, projektledare FoU Västernorrland
- Anna Thomson, samordnare funktionshinderfrågor SKR
- Carina Wiström Bergstock, Socialstyrelsen
- Therese Hellman, Socialstyrelsen

2. Ombearbetning och jämställdhetsintegrering av genomförandestöd

När förstudien av funktionshinderområdet var klar genomfördes en revidering av genomförandestödet efter de erfarenheter som RSS Västernorrland fått efter att ha testat att arbeta med det. Efter detta har stödet också bearbetats med stöd SKR:s experter på jämställdhetsintegrering.

3. Introduktioner till Yrkesresan

Kansliet för Partnerskapet och projektansvariga för Yrkesresan har genomfört flera introduktioner till Yrkesresan och till genomförandestödet med de strategiska och operativa grupper som bildats inför de förstudier som påbörjats under 2022.

4. Två förstudier har påbörjats under 2022:

Förstudie inom myndighetsutövning missbruk

Presenteras för styrgruppen i januari 2023.

Samordnande part: RSS Jönköping

I strategiska gruppen ingår:

- Mattias Vejklint, projektledare Kommunal utveckling – FoUrum Social välfärd Jönköping
- Ola Götesson, verksamhetschef Kommunal utveckling-FoUrum Social välfärd Jönköping
- Beatrice Hopstadius, tf avdelningschef Socialstyrelsen
- Zophia Mellgren, samordnare SKR

I operativa gruppen ingår:

- Mattias Vejklint, projektledare
- Anna Lindquist, handläggare Socialstyrelsen
- Zophia Mellgren, samordnare SKR

Förstudie inom äldreomsorgens utförarverksamheter:

Samordnade part: FoUcentrum i Linköping

Presenteras för styrgruppen under hösten 2023.

I strategiska gruppen ingår:

- Linda Ljungqvist, socialchef Linköpings kommun
- Mats Eriksson, enhetschef FoU-centrum inom vård, omsorg och socialt arbete
- Gunilla Starräng, projektledare
- Magnus Wallinder/Eva Lindquist, enhetschefer Socialstyrelsen
- Ulrika Lifvakt, samordnare SKR

I operativa gruppen ingår:

- Gunilla Starräng, projektledare
- Therese Hellman, utredare Socialstyrelsen
- Ulrika Lifvakt, samordnare SKR

7 Inriktning och planering 2023

Möten 2023

Parterna i Partnerskapet kommer att träffas två gånger under 2023 för dialogmöte och årsmöte.

- 22/3
- 19/10 (Årsmöte)

ARBETE I SAMVERKANSPILOTER 2023

Tidigt stöd inom ekonomiskt bistånd och missbruk:

Januari 2023: Lärandeseminarier - Erfarenheter från deltagande verksamheter presenteras på ett systematiskt sätt och dokumenteras. Utbyte sker i tvärgupper. Även externa föreläsare bjuds in.

Maj 2023: Avslutande lärandeseminarium där kommuners resultat presenteras både skriftligt och muntligt. Varje kommuns preliminära slutrapport tas upp i seminarier. Där reflekterar deltagarna över erfarenheter från piloterna. De

synpunkter som framkommer dokumenteras och tas med till den nationella slutrapporten. Kommunerna kommer också att få möjlighet till och tid för planering av sitt fortsatta arbete efter samverkanspiloten slut och spridning av resultatet i den egna organisationen.

Hösten 2023: Slutrapport och slutkonferens. Erfarenheterna presenteras på Partnerskapet årsmöte.

Stöd för implementering av kunskapsstöd med rekommenderade insatser för att motverka normbrytande beteende och återfall i brott hos barn och unga

Under 2023 kommer fyra olika aktiviteter att genomföras som stöd för kommunerna att förbättra förutsättningar att implementera den kunskap och de insatser som beskrivs i kunskapsstödet.

Följande aktiviteter kommer att erbjudas spridda under 2023:

- Halvdags-introduktion till samverkanspiloten och kunskapsstödet
- Utbildning i principerna om RBM och gemensamma komponenter
- Samla metodföreträdare
- Introduktion till avtalssamverkan

Tidsplanen kommer att sättas tillsammans med den strategiska och operativa gruppen. Det kommer också att finnas valmöjlighet för kommunerna när det passar för respektive kommuner att delta i aktiviteterna. Under våren 2024 kommer ett öppet nationellt lärandeseminarium att genomföras.

PRIORITERADE SAMVERKANSOMRÅDEN 2023

Individbaserad systematisk uppföljning:

Inför 2023 behålls de fyra nuvarande fokusområdena, men intensiteten inom respektive område ändras.

Exempel på uppföljningar till Kunskapsguiden tas fram inom verksamhetsområden där sådana saknas, till exempel arbetsmarknadsinsatser och kommunal hälso- och sjukvård. Ytterligare exempel på regionalt stöd till uppföljning kan också komma att lyftas.

Partnerskapet fortsätter att erbjuda webinarier under året, där olika aspekter av ISU lyfts.

Utbildningen inom ISU med koppling till IBIC genomförs igen under våren. Utöver utbildningen diskuteras också att utveckla andra nationella stöd för ISU inom funktionshinderområdet och äldreomsorgen, som till exempel ett formulär för IBIC till SÜreg.

När det gäller verksamhetssystem för uppföljning kommer arbetet att knytas till Beställarnätverket som SKR samordnar. Nätverket planerar under 2023 att påbörja ett arbete för att vidareutveckla och underlätta implementering av gemensamma variabler för uppföljning, både i verksamhetssystem och i kommuner.

Kommunalt finansierad hälso- och sjukvård:

Hösten 2022 genomfördes en workshop om kommunalt finansierad hälso- och sjukvård tillsammans med företrädare för RSS, Regionernas system för kunskapsstyrning, SKR och Socialstyrelsen. En slutsats var att arbetet med åtgärdsplanen bör fortsätta och att det är angeläget att inkludera samverkan

mellan kommuner och regioner. Partnerskapet avser att fortsätta arbetet med att stödja genomförandet av åtgärdsplanen. Partnerskapet kommer även att avsätta en dag för ett kunskapsseminarium för att möjliggöra en fördjupad dialog om det prioriterade samverkansområdet kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. Regionernas system för kunskapsstyrning kommer att bjudas in till detta tillfälle.

Yrkesresan:

Två förstudier kommer att slutföras under året inom ramen för det prioriterade samverkansområdet Nationella Yrkesresan.

8 Tidigare arbete

AVSLUTADE SAMVERKANSPILOTER

Forskningsfrågor i socialtjänsten

Samverkan mellan Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE), Statens beredning för medicinsk och social utredning (SBU) och RSS i syfte att identifiera forskningsfrågor för socialtjänsten. Resultatet användes sedan i framtagandet av forskningsagendan för Fortes 10-åriga program för tillämpad välfärdsforskning. Avslutades 2019.

Välfärdsteknologi

Samverkan mellan Myndigheten för delaktighet (MFD), E-hälsomyndigheten (EHM), Socialstyrelsen, RSS samt SKR i syfte att utveckla ett bättre anpassat stöd för implementering av välfärdsteknik i kommunerna. Avslutades bland annat på grund av att samverkanspiloten identifierade flera olika liknande initiativ på nationell nivå med samma syfte. Avslutades 2019.

Illustrera socialtjänstens kunskapsstyrning

Samverkan mellan SKR, RSS och Socialstyrelsen i syfte att gemensamt beskriva och illustrera kunskapsstyrningssystemet för socialtjänsten. Resulterade i ett underlag som beskriver kunskapsstyrning på lokal, regional och nationell nivå. Avslutades 2018.

Individbaserad systematisk uppföljning

Samverkan mellan Socialstyrelsen, RSS och SKR i syfte att göra en gapanalys och ta fram förslag på stöd som kan stärka den regionala nivåns kapacitet och förmåga att stötta lokala verksamheter med individbaserad systematisk uppföljning. Omvandlades till prioriterat samverkansområde 2018 (se ovan).

Kommunalt finansierad/bedriven hälso- och sjukvård

Samverkan mellan Socialstyrelsen, RSS och SKR i syfte att göra en gapanalys och en åtgärdsplan för att utveckla stödet till den kommunala hälso- och sjukvården. Omvandlades till prioriterat samverkansområde 2019 (se ovan).

Nationella yrkesresor för Socialtjänstens medarbetare

Samverkan mellan SKR, Socialstyrelsen och RSS i syfte att utreda om den regionala yrkesresa som Göteborgsregionen utvecklat för sina kommuner inom området myndighetsutövning för barn och unga går att skala upp. Dels i syfte att möjliggöra för kommuner i hela landet att ta del av den befintliga yrkesresa som redan finns och dels för att möjliggöra yrkesresor för personal inom fler

områden i socialtjänsten. Omvandlades till prioriterat samverkansområde 2020 (se ovan).

Förstudie om eventuell Yrkesresan inom vård och omsorg

Samverkan mellan RSS, Socialstyrelsen och SKR i syfte att utreda behov och förutsättningar för en yrkesresa riktad till vård och omsorg. Förstudien avslutades med en rapport som beskrev både behov och förutsättningar för en yrkesresa inom området. Slutsatsen blev dock att kostnad för produktion och förvaltning av en sådan resa blev stor samt att några av de personalgrupper (legitimerad personal i kommunal hälso- och sjukvård) som skulle inrymmas inte prioriterades högst av kommunerna. Styrgruppen för Yrkesresan fattade beslut om att äldreomsorgen och funktionshinderområdet behöves utredas vidare genom ytterligare förstudier. Rapporten är ett utmärkt underlag för fortsatt arbete med dessa förstudier. Avslutades 2021.

Implementering av kunskapsstöd för spelberoende

Samverkan mellan RSS, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i syfte att utveckla arbetet med spelberoende i Hallands län genom att implementera nationellt framtagna kunskapsstöd och rekommendationer samt att testa en modell för implementering av dessa. Avslutades då samverkanspiloten inte kunde genomföras som planerat med anledning av covid-19. Avslutades 2